

การส่งเสริมองค์ความรู้ในมิติเกษตรกรรม (การปลูกผักอินทรีย์) สู่ชุมชน

ภายใต้แนวคิดความรับผิดชอบต่อทางสังคมเชิงบริษัท กรณีศึกษา บริษัท ชัน푸드 อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด

Promoting knowledge in the agricultural dimension to the community under the concept of corporate social responsibility. Case study of Sun food International Company Limited.

ศิริลักษณ์ จันทรงาม¹ กิตติศักดิ์ ทองมีทิพย์² รัชนิดา รอดอื้อ³

E-mail: t.kitisak4313@gmail.com

โทรศัพท์: 093-229-3563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานประกอบการกับชุมชน 2) เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ในมิติเกษตรกรรม (ผักอินทรีย์) ให้คนในชุมชน 3) เพื่อจัดทำคู่มือในการปลูกผักเพื่อให้ความรู้แก่ชุมชน โดยใช้เทคนิควิจัยปฏิบัติการ (Action Research) เป็นวิจัยภายใต้แนวคิดการมีส่วนร่วม การส่งเสริม (Extension) ความรู้ ผ่านการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ควบคู่กับการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการจัดเก็บข้อมูล คือ ชุมชนบ้านดงมะเกลือ และบ้านดงน้ำผา ทั้งหมด จำนวน 10 คน ผลการศึกษาพบว่า ชาวบ้านในพื้นที่บางรายยังไม่ได้มีการประกอบอาชีพที่แน่นอน ประกอบกับไม่ได้มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักอินทรีย์ บริษัท ชัน푸드 อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัดจึงมีจุดมุ่งหมายจัดทำ “คู่มือปลูกผักเพื่อชุมชน” เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับการปลูกอินทรีย์และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานประกอบการกับชุมชนภายใต้แนวคิดความรับผิดชอบต่อทางสังคมเชิงบริษัท และชุมชนได้รับประทานผักอินทรีย์ที่ตนเองได้ปลูกและชุมชนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปต่อยอดในชีวิตประจำวันและนำไปสร้างรายได้กับตนเองและชุมชนได้

คำสำคัญ: ความรับผิดชอบต่อทางสังคมเชิงบริษัท, การส่งเสริมการเกษตร และบริษัท ชัน푸드 อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด

Abstract

This research the objectives are 1) to create a good relationship between the establishment and the community 2) to promote knowledge in the agricultural dimension to people in the community 3) to prepare a manual for growing vegetables to provide knowledge to the community. using action research techniques, it is research under the concept of participation and promotion (Extension) of knowledge through participatory and non-participatory observation. along with document research the target group for collecting data is the Ban Dong Makluea community. and Ban Dong Nam Cha, a total of 10 people. The results of the study found that Some villagers in the area do not yet have a definite occupation. In addition, they did not have knowledge about growing organic vegetables. Sun Food International Company Co., Ltd. therefore aims to create “Vegetable Growing Guide for the Community” to promote knowledge about organic growing and create good relationships between business establishments and communities under the concept Corporate social responsibility and the community eats the organic vegetables that they have grown and the community can apply the knowledge gained in their daily life and use it to create income for themselves and the community.

Keywords: Corporate Social Responsibility, Agricultural Extension and Sun Food International Company Co., Ltd.

¹ นักศึกษาสหกิจ; สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

² อาจารย์; สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

³ อาจารย์ ดร.; สาขาวิชาการจัดการธุรกิจดิจิทัล คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

ความเป็นมาของปัญหา

ความรับผิดชอบต่อสังคม ของธุรกิจ (Corporate Social Responsibility) หรือ CSR เป็นแนวคิดดำเนินธุรกิจด้วยหลักการและการกำกับดูแลกิจการที่ดี ยึดหลักจริยธรรม และธรรมาภิบาลในการบริหารองค์กรควบคู่ไปกับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม ซึ่งแนวคิดนี้เป็นสิ่งที่องค์กรทั่วโลกให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะการเป็นองค์กรที่ดีประสบความสำเร็จและเติบโตได้อย่างยั่งยืนนั้น องค์กรต้องไม่เพียงแต่ดำเนินธุรกิจเพื่อแสวงหากำไรเป็นหลักแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังมีการแสดงออกของพฤติกรรมองค์กรต่อสังคมภายนอก โดยการทำผลประโยชน์ตอบแทนให้กับสังคม อีกทั้งมีการระบุหลักการและแนวปฏิบัติของความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งถ้าหากองค์กรใดที่สามารถปฏิบัติตามความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจได้ องค์กรนั้นจะไม่เพียงแต่ได้รับผลดีต่อภาพลักษณ์ของสินค้าและการบริการ แต่ยังสามารถส่งผลต่อผู้บริโภคให้เกิดความมั่นใจในองค์กร และทำให้เกิดความจงรักภักดีต่อตราสินค้าได้อีกด้วย (รพีพรรณ วงศ์ประเสริฐ, 2549: 32)

ภาพที่ 1: ตราสัญลักษณ์ บริษัท บริษัท ชันฟู้ด อินเทอร์เน็ตชั้นเนล จำกัด

เครือซันกรุ๊ป ดำเนินธุรกิจไปครบวงจรทั้งไก่เนื้อและไก่ไข่ ประกอบด้วย โรงงานผลิตอาหารไก่ ฟาร์มพ่อแม่พันธุ์ โรงฟักไข่ ฟาร์มไก่เนื้อ ธุรกิจไก่ประกัน และไก่จ่างเลี้ยง โรงงานผลิต และแปรรูปเนื้อไก่สดเนื้อไก่แช่แข็ง เพื่อการส่งออก โรงงานผลิตอาหารปรุงสุกแช่แข็งจากเนื้อไก่ซึ่งการพัฒนาที่เกิดขึ้นอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเชิงลบกับบริเวณรอบๆทั้งนี้ทางบริษัท ชันฟู้ด อินเทอร์เน็ตชั้นเนล จำกัด. ก็ไม่ได้เพิกเฉยต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ต้องการธุรกิจเพื่อสังคม บริษัทก็ได้เพิกเฉยและเล็งเห็นถึงประภคยของปัญหา แต่เล็งเห็นว่าหากไม่มีการแก้ไขปัญหาก็อาจเกิดปัญหาที่ใหญ่ยิ่งขึ้น ซึ่งในตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาทางบริษัท ชันฟู้ด อินเทอร์เน็ตชั้นเนล จำกัด. ได้มีการแก้ไขปัญหาในทุกๆมิติอย่างต่อเนื่องและในทุกภาคส่วนของหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นงานบริหารตลอดจนภาคส่วนเกษตรของ บริษัท ชันฟู้ด อินเทอร์เน็ตชั้นเนล จำกัด.ได้มีการส่งเสริมแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นโดยใช้แนวคิด แนวทางการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการเกษตร แก่ชุมชน บนพื้นฐานแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมเชิงบริษัท (Corporate Social Responsibility)

ดังนั้น ด้วยลักษณะข้อเท็จจริงอันก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ นั้น ดังรายละเอียดข้อมูลที่น่าสนใจไปข้างต้น ประกอบกับนัยยะความสำคัญในเชิงพื้นที่ในชุมชนมาใช้เป็นกรณีศึกษา จึงทำให้ผู้วิจัยได้เล็งเห็นประโยชน์และความสำคัญของการส่งเสริมองค์ความรู้ในมิติเกษตรกรรม (การปลูกผักอินทรีย์) สู่ชุมชนภายใต้แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมเชิงบริษัท กรณีศึกษา บริษัท ชันฟู้ด อินเทอร์เน็ตชั้นเนล จำกัด ซึ่งนับว่าเป็นเป็นแนวทางของการดำเนินการเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างองค์กรและชุมชน ที่อันจะเกิดกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างเกษตรกรในชุมชน และภาคส่วนต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดระบบการจัดการที่เหมาะสม สามารถสร้างอาชีพ สามารถสร้างรายได้ให้แก่คนในพื้นที่มากยิ่งขึ้นในอนาคต ตลอดจนเป็นแหล่งที่เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรและเยาวชนในชุมชน อีกทั้งยังทำให้ชุมชนสามารถจัดการกับองค์ความรู้ด้านการการปลูกผักให้มีค่ามากยิ่งขึ้น นับว่าควรแก่การหาแนวทางในการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนทางด้านองค์ความรู้อันจะอยู่คู่กับชุมชนเพื่อสร้างประโยชน์ต่อไปในอนาคต และควรค่าเป็นแบบอย่างที่ดีทางด้านการเกษตรแก่ชุมชนอื่น ๆ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาผ่านคำถามเพื่อเป็นโจทย์ในการวิจัย ดังจะได้นำเสนอในส่วนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานประกอบการกับชุมชน
2. เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ในมิติเกษตรกรรม (ผักอินทรีย์) ให้คนในชุมชน
3. เพื่อจัดทำคู่มือในการปลูกผักเพื่อให้ความรู้แก่ชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย : วิจัยเชิงปฏิบัติการ
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยใช้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างการศึกษาวิจัยใช้ระบบความสนใจของกลุ่มเป้าหมายในการจัดเก็บข้อมูลโดยมีประชากรที่สนใจจำนวน 10 คน คือ ประชากรบ้านดงมะเกลือ หมู่ 6 ตำบลคำพราน อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี จำนวน 7 คน และบ้านดงน้ำฉ่า หมู่ 8 ตำบลคำพราน อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

สังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมประชากรและกลุ่มตัวอย่างการศึกษาวิจัยใช้ระบบความสนใจของกลุ่มเป้าหมายในการจัดเก็บข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดทำคู่มือเกี่ยวกับการปลูกผัก...เพื่อชุมชนและได้มอบพันธุ์ผักให้กับผู้เข้าร่วมปลูกผัก และได้มีการเข้าไปสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมประชากรและกลุ่มตัวอย่างการศึกษาวิจัยใช้ระบบความสนใจของกลุ่มเป้าหมายในการจัดเก็บข้อมูลโดยมีประชากรที่สนใจจำนวน 10 คน คือ ประชากรบ้านดงมะเกลือ หมู่ 6 ตำบลคำพราน อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี จำนวน 7 คน และบ้านดงน้ำฉ่า หมู่ 8 ตำบลคำพราน อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี จำนวน 3

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาการส่งเสริมองค์ความรู้ในมิติเกษตรกรรม (การปลูกผักอินทรีย์) สู่ชุมชนภายใต้แนวคิด ความรับผิดชอบทางสังคมเชิงบรรษัท กรณีศึกษา บริษัท ชันฟู้ด อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด เป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เป็นวิธีการวิจัยภายใต้ความรับผิดชอบทางสังคมเชิงบรรษัท โดยผู้วิจัยได้จัดทำคู่มือเกี่ยวกับการปลูกผัก...เพื่อชุมชนและได้มอบพันธุ์ผักให้กับผู้เข้าร่วมปลูกผัก และได้มีการเข้าไปสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมประชากรและกลุ่มตัวอย่างการศึกษาวิจัยใช้ระบบความสนใจของกลุ่มเป้าหมายในการจัดเก็บข้อมูลโดยมีประชากรที่สนใจจำนวน 10 คน คือ ประชากรบ้านดงมะเกลือ หมู่ 6 ตำบลคำพราน อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี จำนวน 7 คน และบ้านดงน้ำฉ่า หมู่ 8 ตำบลคำพราน อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นเนื้อหาเชิงปฏิบัติการ หลังจากผู้วิจัยได้สร้างคู่มือปลูกผัก...เพื่อชุมชนขึ้นมา ผู้วิจัยได้นำไปทดลองแล้วว่าเมื่อนำคู่มือไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งจะสามารถวัดในส่วนของงานปฏิบัติที่ผู้วิจัยต้องการวัดโดยมากน้อยเพียงใด

ผลการวิจัย

การศึกษาพบว่า การส่งเสริมองค์ความรู้ด้านเกษตรกรรม การปลูกผักชุมชนภายใต้แนวคิดความรับผิดชอบต่อทางสังคมเชิงบรรษัท โดยมีประชากรกลุ่มเป้าหมาย คือบ้านดงมะเกลือ หมู่ที่ 6 ตำบลคำพราน อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี และบ้านดงน้ำฉ่า หมู่ 8 ตำบลคำพราน อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี โดยได้มีการมอบคู่มือปลูกผัก... เพื่อชุมชนและเมล็ดพันธุ์ผักชนิด 14 จำนวน 2 ต้น คนที่สนใจเข้าปลูกผักบางคนไม่ได้มีความรู้เรื่องการปลูกผักอินทรีย์พอผู้เข้าร่วมปลูกผักอินทรีย์ได้รับคู่มือปลูกผัก...เพื่อชุมชนผู้เข้าร่วมก็เริ่มเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกผักอินทรีย์และสามารถที่จะลงปลูกและดูแลรักษาด้วยตนเองได้ ผู้เข้าสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปต่อยอดและปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

ตัวชี้วัดผลสำเร็จของโครงการและผลลัพธ์

ลำดับ	ตัวชี้วัด (KPI)	เป้าหมาย(Target)	ผลลัพธ์ที่ปฏิบัติได้
1*	จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการการส่งเสริมองค์ความรู้ในมิติเกษตรกรรม (การปลูกผักอินทรีย์) ผู้ชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานประกอบการกับชุมชน	10 (คน)	ร้อยละ 100***
2*	จำนวนผู้ใช้ใช้นวัตกรรมเพื่อชุมชน โครงการการส่งเสริมองค์ความรู้ในมิติเกษตรกรรม (การปลูกผักอินทรีย์) ผู้ชุมชน เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ในมิติเกษตรกรรม (ผักอินทรีย์) ให้คนในชุมชน	10 (คน) (ตามจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ)	ร้อยละ 100***
3**	ความต่อเนื่อง/ความต่อเนื่องของการใช้นวัตกรรม	10 (คน)	ร้อยละ 100***

หมายเหตุ

*ตัวชี้วัดข้างต้นเป็นเพียงการศึกษาของจุดเริ่มต้นของนวัตกรรม (3เดือน)

**การคาดการณ์ในอนาคตอาจมีผู้ใช้ใช้นวัตกรรมมากขึ้น

***ค่าร้อยละคิดจากจำนวนผู้เข้าร่วม “โครงการ” เต็มจำนวน

ภาพประกอบการดำเนินโครงการ

ภาพที่ 2 การลงพื้นที่เพื่อสำรวจความต้องการและปัญหาของชุมชนในพื้นที่รอบ ๆ โรงงาน

ภาพที่ 3 การเตรียมเมล็ดพันธุ์ผัก

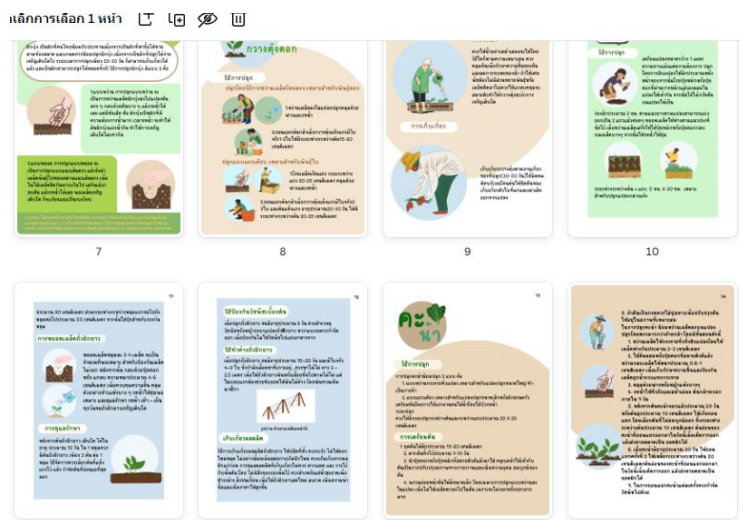
ภาพที่ 4 การเพาะกล้าพริก

ภาพที่ 5 มอบเมล็ดพันธุ์ผักกั้วพริกและคู่มือปลูกผัก...เพื่อชุมชน (หมู่บ้านที่ 1)

ภาพที่ 6 มอบเมล็ดพันธุ์ผักกั้วพริกและคู่มือปลูกผัก...เพื่อชุมชน (หมู่บ้านที่ 2)

ภาพที่ 7 คู่มือปลูกผักเพื่อชุมชน

อภิปรายผล

1. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานประกอบการกับชุมชนกิจกรรมนี้เป็นส่วนหนึ่งของ CSR (Corporate Social Responsibility) เป็นกิจกรรมเพื่อสังคมซึ่งอันนี้เป็นส่วนหนึ่งในการคืนประโยชน์เพื่อสังคมและการสร้างอาชีพเนื่องจากบริษัทตั้งอยู่ในเขตบริเวณพื้นที่ชุมชนโดยการสร้างองค์ความรู้ก็เลยเกิดเป็นโครงการนี้ขึ้นมาส่งเสริมการปลูกผักและสร้างอาชีพ ผักที่ได้จากส่งเสริมสามารถนำกลับมาขายให้กับทางบริษัทได้หรือจะนำไปขายที่ตลาดก็ได้เนื่องจากทางบริษัทไม่ได้กำหนดว่าจะต้องนำมาให้กับทางบริษัท เพราะบริษัทอยากจะคืนประโยชน์ให้กับชุมชนในรูปแบบขององค์ความรู้เพื่อที่ให้นำความรู้ที่รับไปสร้างรายได้กับชุมชนและนำไปทำเป็นอาชีพเสริมได้นำไปใช้ได้หลังจากที่ลงพื้นที่ไปหาผู้เข้าร่วมโครงการชาวบ้านให้ความสนใจและต้องการที่ใจความร่วมด้วยความสมัครใจเพราะชาวบ้านที่สนใจเข้ามามีความปลูกผักอยู่แล้วจึงให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีและมีการต้อนรับเป็นอย่างดีในทุกครั้งที่ไปลงพื้นที่ไปสอบถามเรื่องการปลูกผักที่ได้ลงพื้นที่เห็นได้ชาวบ้านกับบริษัทได้มีความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นเห็นได้จากการต้อนรับและรอยยิ้มที่ได้พบในทุกครั้งที่ลงพื้นที่กับพื้นที่ทุกครั้ง
2. เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ในมิติเกษตรกรรม (ผักอินทรีย์) ให้คนในชุมชน เนื่องจากบริษัทมีแผนกสวนเกษตรจึงอยากนำความรู้ในมิติเกษตรกรรมไปส่งเสริมให้กับชุมชนเพราะเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวคนในชุมชนเป็นที่คนเข้าถึงง่ายและสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้คนในชุมชนไม่ได้มีความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักอินทรีย์จึงทำให้มีการส่งเสริมความรู้ในมิติเกษตรกรรมให้กับคนในชุมชนให้ความรู้โดยมีลงพื้นที่เพื่อผู้ที่สนใจเข้าร่วมโครงการและดูพื้นที่ในการปลูกผักด้วยและมีการจัดอบรมและมอบเมล็ดพันธุ์ผักพร้อมกับคู่มือปลูกผัก...เพื่อชุมชนสุดท้ายติดตามผลโดยชาวบ้านจะรูปที่ตนเองได้ลงมือปลูกมาให้ทางไลน์และลงพื้นที่ไปดูแลปลูกผักชาวบ้านนำความรู้ที่รับไปใช้ได้จริงและสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว
3. เพื่อจัดทำคู่มือในการปลูกผักเพื่อให้ความรู้แก่ชุมชนเนื่องจากบริษัทไม่ได้มีเวลาไปส่งเสริมตลอดเวลาจึงเกิดเป็นคู่มือปลูกผัก...เพื่อชุมชนในคู่มือจะมีวิธีการเตรียมดินและการดูแลผักทั้ง 16 ชนิดได้แก่ผักบุ้งจีน ผักบุ้งแก้ว กวางตุ้งใบ กวางตุ้งดอก ปวยเล้ง ถั่วฝักยาว คะน้า ผักชีไทย ผักชีลาว แตงกวา แตงร้าน บวบงู แผลง ฟักทอง ถั่วลันเตา และต้นกล้าพริกโดยในคู่มือมีการอธิบายวิธีการเตรียมดินและวิธีการปลูกการดูแลรักษาตลอดจนการเก็บเกี่ยวผลผลิตเนื้อหาในคู่มือมีความเข้าใจง่ายและสามารถเข้าถึงได้ทุกเพศทุกวัยมีภาษาที่เข้าใจง่ายและสามารถนำไปใช้ได้จริง

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาพบว่า การส่งเสริมองค์ความรู้ด้านเกษตรกรรมการปลูกผักชุมชนภายใต้แนวคิดความรับผิดชอบต่อทางสังคมเชิงบรรษัท โดยมีประชากรกลุ่มเป้าหมาย คือบ้านดงมะเกลือ หมู่ที่ 6 ตำบลคำพราน อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรีและบ้านดงน้ำฉ่ำ หมู่ 8 ตำบลคำพราน อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี โดยได้มีการมอบคู่มือปลูกผัก... เพื่อชุมชนและเมล็ดพันธุ์ผัก 14 ชนิดจำนวน 2 ต้นพบว่ากลุ่มเป้าหมายให้ความสนใจและได้ลงมือทำตามแบบที่ได้มอบให้กับกลุ่มเป้าหมายและติดตามผลพบว่าผลผลิตของกลุ่มเป้าหมายได้ผลผลิตเป้าหมายที่วางไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะของผู้ศึกษาต่อยอดนโยบายการส่งเสริมความรู้ในมิติ เกษตรกรรม (การปลูกผักอินทรีย์)สู่ชุมชนภายใต้ แนวคิดความรับผิดชอบต่อเชิงบรรษัทควรให้ความสำคัญในเรื่องการถ่ายทอดความรู้เรื่องการปลูกอินทรีย์ทุกชนิดและดูแลรักษาผักอินทรีย์การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโรคและแมลง การบริหารจัดการน้ำและการเลือกพื้นที่ทำการเกษตร เพื่อให้ชุมชนได้มีความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักอินทรีย์มากยิ่งขึ้นและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปต่อยอดได้

เอกสารอ้างอิง

- ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2552).ความหมายของการมีส่วนร่วม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- รพีพรรณ วงศ์ประเสริฐ. (2549, กรกฎาคม-กันยายน). ความรับผิดชอบขององค์กรธุรกิจต่อสังคม.นักบริหาร 26: 32
- อคิน รพีพัฒน์. (2527) บิวิจารณ์.ใน ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ (บรรณาธิการ).การมีส่วนของประชาชนในการพัฒนา
- กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภารพิมพ์.(2531). ปัญหาการพัฒนาชนบทบทเรียนจากกรณีกระบี่: โครงการพัฒนาชนบทลุ่มน้ำ
- แม่กลอง : จารุภรณ์ เกาธะทัตแปลจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ. ขอนแก่น: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บริษัท ชันฟู้ด อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด.ประวัติบริษัท[ออนไลน์].2012.แหล่งที่มา:<https://www.sungroup.co.th/index.php>
- [9 กันยายน 2566]